

VSEUČILIŠČE V UPSALI

Upsala.

Potopisna črtica. — Napisal dr. Ivan Knific.

Načetkom avgusta l. 1909. sem se par dni mudil v Stockholmu, krasni švedski prestolnici, ki se vsled svoje elegancie ponosno imenuje „severni Pariz“, vsled svoje nenavadne lege pa „severne Benetke“. Nekaj ur od morja proč se razprostira divno Melarsko jezero. Odteka se v morje po široki strugi, v kateri leže mnogobrojni otoki ter otočiči. Na teh otokih so v starih časih sezidali mesto Stockholm, ki je postalo največje in glavno mesto Švedske in cele Skandinavije.

V poletnem času mrgole po njem neštene množice tujcev. Vse je prenapolnjeno: železniški vozovi, električni tramvaj, parniki, hoteli, restavracije, kavarne. Po mestu drvi kočija za kočijo, avtomobil za avtomobilom; po prelivih med otoki švigajo večji pa manjši parniki; po kolodvorih se gnete ljudstva kot na mravljišču; skratka: ogromen promet se poleti razvija po švedski metropoli.

Ko sem pa jaz obiskal Stockholm, je bilo mesto kot izumrlo. Večina turistov je nekaj dni poprej na vrat na nos zbežala odtod. Hoteli so samevali; po muzejih pa so se izprehajali ponajveč delavci domačini, da sem se kar čudil, kako vedoželjni so ti preprosti ljudje. Po ulicah je vladala grobna tišina; nobenega tramvajskega voza, nobene kočije nisem zapazil nikjer; vsake pol ure sem uzrl kak samotni avtomobil; zamolklo so mi odmevali koraki po kamnitih tlaku. Od otoka do otoka sem hodil po dolgih ovinkih, po redkih mostovih, četudi sicer vsakih pet minut brodovi švigajo od enega otoka do drugega.

Po večjih trgih in pred nekaterimi hišami pa so se zbirale gručice ljudi; tiho so stale temne postave in se skrivnostno pomenkovali o — splošni stavki, ki je 4. avgusta izbruhnila po celi Švedski in ki smo jo najbolj čutili v središču, v prestolnici. Na mogočnih kamnitih nasipih so sedeli v delovni obleki mračnogladi možakarji in — ribarili; ujeli niso kaj prida, ker takega posla doslej niso bili vajeni. Višek je dosegel štrajk 9. avgusta, ko je stavkalo v celi deželi 285.000 delavcev!

Naveličal sem se utrudljive hoje po trdih stockholmskih ulicah, ogledal sem si najvažnejše stavbe in zbirke; zato sem neko dopoldne hitel na postajo, da se odpeljem v znano mesto Upsala (izg. úpsala), 66 km od Stockholma. Kdor se je bavil z zemljepisjem, zgodovino in germanskim slovstvom, ta ve, da je bila Upsala nekdanje glavno mesto in je še sedaj cerkveno središče švedske države, da je tamkaj najslavnejše švedsko vseučilišče, da se ondi hrani najimenitnejši germanski rokopis: gotska prestava sv. pisma, slavni „codex argenteus“ (srebrni rokopis) škofa Vulfile. Vest mi ni dala miru, da si ne bi ogledal tega znamenitega kraja, dasi drugače mesto ni veliko in šteje samo 24.000 prebivalcev. Sedel sem na brzovlak, na čigar vozovih sem čital napis: Norrland (= Severne pokrajine). Točno ob desetih smo se odpeljali; ustavili so nas šele pet četrti kesneje v Upsali.

Isto življenje kot pri nas vlada tudi na Švedskem po železniških vozovih; saj so tudi tamkaj ženske jezične, otroci razposajeni, možaki pa mo-